Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Flores vltimarum voluntatu[m] non sine sudore collecti p[er] d[omi]n[u]m Rolandinu[m] Bononie[n]sem Juris vtriusq[ue] p[ro]fessore[m] opti[m]e meritu[m] Annexo in calce peculiari quoda[m] ...

Rolandinus <de Passageriis>

Parrhisiis, 1514

Quid sit testamentum et vnde dicat. Rubri. iii

urn:nbn:de:bsz:31-115460

Visual Library

ſed nūc querit̄ de materia. ꝛc. vbi
plane hāc materiā diſcutit. vide
etiā de eadē materia plene ꝑ bar.
in repetitione. l. i. C. de ſacroſan.
eccle. poſt princi. apparatꝰ ſui. et
ibi etiā ꝑ bal. et aliqd ꝑ ioh̄ā. an.
in nouella in. c. quāqꝫ. in prin. iiij.
colū. de vſu. li. vi. Gerar. mu.

Quid ſit teſtamentū et vnde dicat̄. Rubri. iij

Teſtamentus quid ſit.

TEſtamentū eſt
volūtatis nr̄e iuſta ſē
tētia / de eo ꝙ qs poſt
mortē ſuā fieri vult
cū īſtitutiōe heredis.
vt. ff. d̄ teſta. l. i. ꝛ inſti. de lega. §.
an̄ heredis. et. l. penul. ꝟſicu. Cal
phurniꝰ. ff. de his que in teſta. de
lē. Dicitur autem iuſta ſententia.
i. legitima diſpoſitio. Per hoc
autem quod dicitur voluntatis
noſtre ſignabis tria. Nā dicit nr̄e
ſcilicet ꝙ teſtamur nō aliene. Et
ex hoc cōfundit̄ quorundā tabel-
lionū inſenſata ſimplicitas qui nō
indigata teſtatoris volūtate ſcri-
bunt teſtamētū prout dictat̄ eis
ab amicis infirmi plerūqꝫ de faci
li approbātis / et qd ſcriptū et qd
dictū ſit ignorātis / licet ei poſſit
ab amicis ſalubre cōſiliū dari / oīa
tamē debēt diſponi ſm̄ volūtatē
teſtantis / ꝙ eſt a tabellione anteqꝫ
ſcribat inquirēda: et multis ver-
bis et indicijs explorāda. Satis
eni conſtāter veteres voluerūt te
ſtamentorū iura per ſe firma eſſe
oportere / nō ex alieno pēdere ar-
bitrio. vt. ff. de here. inſti. l. illa in-
ſtitutio. Scd̄o dicit̄ volūtatis: ſcꝫ

Teſtari nēo cogatur.

libere. ideo quia nemo teſtari cogi
tur: quia adeo debet eſſe liberum
et abſolutū cuilibet vſqꝫ ad exitū
vite arbitriū vt nullā ſibi poſſit ī
teſtādo legē īponere a ꝙ recedere
nō liceat. vt. ff. de fideicō. liber. l.
luciꝰ titius ſeptitie §. luciꝰ titius.

et meliꝰ ꝓbat̄ in. l. ſi qs in ꝑncipio
ff. de le. iij. vnde oīs vltima volun
tas licet iuramento firmata licet
quātūcunqꝫ verboꝝ ſolēnitate cō
poſita mutabilis et variabilis eſt
cū ambulatoria ſit ſemꝑ ī hoc cu-
iuſqꝫ volūtas. vt. ff. de dona. inter
vi. et vxo. l. cū hic ſtatus. §. ait orō
et. ff. de adunēdis leg. l. ꝙ ſi iterū
ī amicitiā: et merito. nā ꝓpt̄ cōdi
tionem ꝛ rerum ſucceſſus varios
liberum debet eſſe cuilibet cum re
mutare conſilium.

Vltima volūtas lꝫ iuramēto firmata mutabilis eſt

Additio. An autem cum teſta
toꝛ iurauit non mutare volunta-
tem et tn̄ poſtea mutauit īcurrat
piurij reatū. Bar. i. l. ſi qs i pri. in
vlti. colū. ibi q̄ro qd ſi teſtatoꝛ di-
cit. ꝛc. tenet ꝙ nō per rationē ibi
ꝑ eundē adductā. de qua queſtio-
ne video ꝑ Jo. an. in mercurialibꝰ
in regula qd̄ ſemel de reg. iu. li. vi.
tangit eandē queſtionem. Specu.
in titu. de inſtru. edi. §. cōpendio-
ſe verſi. qd ſi qs iurauit. et dicam
.J. in rubri. ſi teſtatoꝛ voluerit pre-
cedentibꝰ vel ſequentibus vltimis
voluntatibꝰ derogare. Ger. mu.

Tertio dr̄ volūtatꝫ ſcilꝫ ſobrie.
quia volūtas hec ex ſobria et com
petēti mēte debet ꝓcedere: ſi eni
freneſi vel alio accidenti a mente
alienatꝰ appareat nō plꝰ qꝫ furio
ſus vel mēte captus teſtari poteſt
quia ꝑ oīa ꝛ in oībus abſentis vel
quieſcētis / vel dormiētis loco ha
betur. vt. ff. de codicil. l. ij. §. furio
ſus. immo tabellio qui tale teſta-
mētū ſcripſit: falſus tenet̄. vt. C.
de teſta. l. iubemꝰ. §. ſi eni talis eſt
teſtatoꝛ. et. §. ſciturus. Igit̄ cautꝰ
tabellio intret ad egrū et audiat
ab eo verba plurima / et ea aliqn̄
repeti faciat vt bn̄ videat. ſi ex cō
poſita mēte ꝓcedant. nō tn̄ impe
dimēto eſt ſi illꝰ egri balbutiens
et ſeminecis lingua ꝟba determi-
nate nō ꝓferat dūmodo ex intelle
ctu ſano ꝓcedere videātur. nā ſe-

Tabellio cautus qd faciat.

nũ vel egritudinẽ corporis: ſince
ritatẽ mẽtis tenentibꝰ: teſtamẽti
factionẽ certũ eſt non auferre. vt
C. q̇ teſta. fa. poſ. l. ſenũ. Procu
ret etiam tabellio vt ſcripto teſta
mẽto et vocatis teſtibꝰ tũc aperia
tur feneſtra vel accendatur cãde-
la: et ſi poſſit fieri ſedeat eger et
corã teſtibꝰ aliqua verba loquat̃/
vt eũ videãt teſtes et ꝑpendãt eũ
ſane mẽtis eſſe. Cõſulo autẽ cui
libet tabellioni fideliter: vt nullꝰ
vltimã volũtatẽ ſcribat/ niſi cũ eo
noticiã habeat vel ſaltẽ adhibeãt
teſtes qui vel quoꝝ aliqui eum co
gnoſcãt/ quibuſdã eni tabellioni-
bus turpiter ſuꝑ hoc illuſum au-
diui. Suꝑ eo nota ꝙ i diffinitione
dicit̃ de eo qđ q̇s poſt mortẽ mor-
tẽ ſuam fieri vult. et notabis teſta
mẽtũ nõ valere niſi morte ſecuta.
vt dicit beatus Paulꝰ in epiſtola
ad hebreos. ix. c.

¶ Additio. Et citatur in. c. cum
marthe. verſi. nouiſſimũ eteni. de
celebra miſſa. Gerardus mulert.

¶ Nã an̄ mortẽ neqꝫ teſtamẽti ne
qꝫ ꝫctꝰ ſcriptura illa vi obtinet: ⁊
iõ nemi lꝫ ex ea ſibi aliq̇d vẽdicare

¶ Additõ. Facit. l. ij. §. ſi dubitet̃
ff. queãd. teſta. aperi. Ger. mu.

¶ Poſt mortẽ ꝓ (niſi appareat
iuris obſtaculũ) icipit vi habere.
qꝛ huiuſmodi voluntates vltime
morte cõfirmant̃: ⁊ poſt mortẽ te
nere icipiũt vt. C. de caduc. tol. l.
vnica. §. igit̃. ⁊ ꝺ ſacroſan. eccl. l. i.

Teſta- mentuꝫ debet totiꝰ pa trimo- nij diſ- poſitio- nẽ hẽre.

¶ Itẽ attende qđ dicit de eo. i. de
vniuerſo prĩmonio: nã teſtamẽtũ
debet totiꝰ patrimonij diſpoſitio
nẽ habere: quia nemo poteſt pro-
parte teſtatus decedere: niſi ſit mi
les: cuius in teſtamẽto voluntas
ſeruari debet. vt inſti. de here. in-
ſti. §. nõ aũt. licet in parte bonoꝝ
ſuoꝝ codicillari quis poſſit. vt. ĩ.
dicet̃ in tractatu codicilloꝝ. quin
immo ſi quis teſtamentum con-
dens aliquem paticulariter in re
vel parte certa ſibi heredem inſti
tuit/ nec reliquum aliquem inſtitu
endo alteri aſſignauit: ipſe parti-
cularis heres pro vniuerſali habe
bitur: et totum capiet. quia i par-
parte continetur totus as. vt. ff.
de here. inſti. l. §. ſi ex fundo. et. l.
quotiẽs. §. ſi duo. et inſti. de here.
inſti. §. nõ autẽ. Vltimo dꝛ cũ inſti
tutione heredis. Eſt eni heredis
inſtitutio caput ⁊ fundamentũ te
ſtamẽti. vt inſti. de lega. §. ante he
redis. et. ff. de here. inſti. l. i. primo
reſpõſo. heres eni ſuſtinet vicẽ de
functi: qꝛ vna et eadẽ videtur eſſe
ꝑſona heredis et defuncti. vt in
auc. de iureiu. a moriente preſtito
poſt prin. colla. v. Et intiñ teſta-
mẽtũ ex heredis inſtitutiõe depẽ
det/ vt ſine ea nullũ ſit vt. ff. de iu-
re codicilloꝝ. l. fi. et inſti. de fidei-
cõmiſ. here. §. in ꝑmis. et. ff. de his
que in teſta. delẽ. l. proxime. verſi.
Calphurniꝰ. Ceterũ ex eo appel
latũ eſt teſtamẽtũ/ qꝛ teſtatio men
tis eſt. i. declaratio voluntatis vt
inſti. de teſta. in prin. Et ſm̃ hoc
etiam codicillꝰ large accepto vo-
cabulo/ dꝛ teſtamẽtũ: eo ꝙ ẽ teſta
tio mẽtis. i. declaratio voluntatis

Heredis inſti tutio ca put eſt teſtamẽ ti.

Teſta- mentuꝫ vñ ap- pellatuꝫ eſt.

¶ Additio. Aduerte tñ ꝙ ꝓprie
ſumẽdo vtrũqꝫ in multis differũt
teſtamentũ ⁊ codicillus prout la-
te videre licebit. ĩ. in rubri. in qui-
bus diffe. et conue. teſta. et codi-
cil. Itẽ aduerte ꝙ hãc ethimolo-
giã dum dicit̃ teſtm̃ ex eo appella
tum eſt: qꝛ teſtatio mẽtis ridiculo
ſam dicit laurentiꝰ vallẽſis elegã
tiarũ libro. vi. Gerardus mulert.

¶ De teſtamẽtoꝝ diuiſione. Rubri. iiij.

Teſtamẽtoꝝ diuiſio.

Teſtamentorũ quoddã eſt cõditũ i ſcriptꝫ: quoddã nũ capat̃ ſine ſcriptis.
Eſt aũt teſtamentũ i ſcriptis qđ
in ſolẽnitatibus ſcripture et ſub-